

Laborista Esperantisto

15DE JAARGANG No. 10 — 1 OCT. 1946
VERSCHIJNT MAANDELIJKS
ABONNEMENT f 2.25 PER JAAR. LOSSE NUMMERS f 0.20. VOOR LEDEN GRATIS

Adres Redactie: Middenweg 226, Amsterdam (Oost). Administratie en Secretariaat van de Bond van Arbeiders-Esperantisten: F. L. E. Postbus 8002 — Postgiro Amsterdam 331133.

ORGAAN VAN DE BOND VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN F.L.E.
IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Grava Kongreso en Nederlando

En la centro de nia lando, en la urbo Utrecht, okazis je la 7a de septembro kongreso aranĝita de la kvar nederlandaj esperanto-organizoj kiuj kunlaboras en la Nederlanda Centra Komitato Esperantista (N.C.K.E.).
Reprezentantoj de la kvar asocioj paroladis favore al Esperanto, antaŭ plena salono de ĉ. milkapa publiko, inter kiu troviĝis reprezentantoj de diversaj organizoj ne-esperantaj. Gravas la fakto, ke ni sukcesis starigi honoran kaj rekomendan komitaton el eminentuloj diversdirektaj, kies nomoj jam favoras en nia propagando. Alvenis leteroj el eksterlando kaj de kelkaj nederlandaj instancoj, dum en la kongreso ankaŭ ĉeestis la hungara parlamentano Stefano Csurgai. Pasis multe da jaroj, post kiam unuafoje okazis tia tutnederlanda kongreso kaj la fakto, ke nun estiĝis konstanta kunlabaro en la menciita komitato, kondukos eble al akiro de bonaj rezultoj en la estonteco.
Regis harmonio kaj toleremo en la kongreso kaj tiu sfero ankaŭ esprimiĝis en la vortoj de la paroladintoj.
Kiel unua parolis la protestanta pastro ds. F. A. Hofman, kiu klarigis kial la kristana esperanto-movado estas tiel malforta, kion li mem tre bedaŭras pro sia ŝato al nia bela lingvo. La protestantoj ne malsimpatias al Esperanto pro ĝia juda origino, ili ja ne estas anti-semitaj, nek pro ĝia internacieco, ĉar la eklezio estas same internacia.
Kaŭzas la malvarmecon por Esperanto la „interna ideo" kiun la esperantistoj ligas al la esperanto-movado, kvazaŭ idolon. Kaj tion la protestanta eklezio malŝatas pro bibliaj motivoj. „Sciante tamen, ke Esperanto estas nenies proprajo kaj kredante cetere, ke tiu bela lingvo estas Dia donaco por mildigi la lingvo-diversecon, ni povas akcepti kaj propagandi Esperanton, kiel rimedon por disvastigi la instruojn de Dio", finis ĉi parolinto. Sekvis lin fakulo en lingvoinstruado d-ro O. Damsté.
„Se oni estus dirinta antaŭ unu jaro, ke mi paroladus hodiaŭ en kongreso favore al Esperanto", li komencis, „mi priridus tiun aserton kiel neeblajon, kaj tamen mi nun faras tion. Ekstudinte la lingvon, mi sentas min pliriĉiĝinta kaj hontas, ke mi dum multe da jaroj lernis kaj instruis malfacilajn lingvojn, dum ekzistas ja lingvo tiel simpla kaj tamen riĉesprimpova. En la nederlandaj gimnazioj la lernantoj ricevas dum 6 jaroj en 3960 horoj instruon en 5 lingvoj: 1520 horojn bezonas la latino, 1020 horojn la greka, 640 h. la franca, 360 la germana kaj 440 la angla lingvoj! Sed eĉ post tiuj preskaŭ 4000 horoj ili ne kapablas regi tiujn lingvojn, krom post multe da sperto.

Esperanto tamen postulas nur 50—60 horojn por ke oni jam povu sin esprimi. Mi hontas, el la nomo de la elementa, meza kaj altlerneja instruistaro, ĉar ni kulpas, ke ne pli frue ni donis instruon en tiu lingvo kaj konsternite mi demandas min, kial ne jam antaŭ longe Esperanto estis enkondukita en la lernejo."
La R.K. rektoro s-ro H. A. J. Drost, la plej elokventa oratoro de ĉi kongreso, akcentis la fakton ke Esperanto povas servi en la interfratiĝo de la homaro, sed tiam estu la bazo en ĉiuj niaj faroj la *amo*, ĉu ni estas humanistoj aŭ religiuloj. Li ĝojas pri la kunlaboro kaj ŝatas tion pli ol unuecon. Nun ja ĉiuj restas liberaj sin esprimi laŭ sia tendenco kaj tial la katolikoj povas uzadi Esperanton en la servo de la katolika religio.

Alparolis la kongreson esperantlingve profesoro en la klasikaj lingvoj de la Universiato en Tours, G. Waringhien. La parolado estis parton post parto plenkontentige tuj tradukata nederland-lingven. La franca profesoro pruvis, ke Esperanto estas viva lingvo, kiu sukcesis venki la minacojn de la idistoj kaj reformintoj dum ĝia komenco.
Ĉie la lingvobaroj grave malhelpas, kiel montras al ni la en Parizo okazanta Packonferenco. Francio, malgrandaj kaj mezgrandaj landoj suferas pro papermanko kaj tro altaj prezoj de presaĵoj. Tial restas en la tirkestoj de la scienculoj la manuskriptoj kaj malaltiĝos la kulturnivelo.
Kiam iliaj cerboproduktoj aperus en alia nacia lingvo, tiam la propra lingvo estas minacata pro enŝteliĝo de fremdaj vortoj kaj parolturnoj al kiuj oni per regula uzado kutimiĝas.
Publikigado de por ĉiuj valoraj verkoj en Esperanto garantias, ĉe enkonduko de ĉi tiu lingvo, pli grandan eldonkvanton kaj pli vastan distribuon.
Por la laborista esperanto-movado parolis mr. J. Mannoury, juristo, kiu akcentis la utilon de aparta laborista organizo, ĉar la propagando inter la laboristoj havas alian karakteron. Kono de nacia lingvo, per peno akirita, ne estas kontentiga ĉar la rezulto ne egalas la penadon.
Post kelkaj instigaj vortoj de la prez. s-ro W. F. Kruit, finiĝis per kanto de „La Espero" la kongreso, kiu prome-

Hoe men denkt over Esperanto

Het is zo langzamerhand gewoonte geworden, om over verschillende vraagstukken de mening te peilen van het publiek. Men kiest daartoe een aantal personen uit stad en land, van verschillende richting, leeftijd en beroep en veronderstelt de uitslag als een weergave van de mening van het gehele volk.

De toeneming van het internationale verkeer en de nauwere betrekkingen tussen de volkeren, deden de vraag rijzen, hoe ons uit de taalmoeilijkheden te redden. De aandacht werd al meer gevestigd op het Esperanto, de internationale taal, welke sinds geruime tijd in het middelpunt der belangstelling staat en reeds lang aan tienduizenden, in alle landen der wereld, haar nut bewees.

De „Service de Sondages et Statistiques" (S.S.S.), een instelling, voor het onderzoek naar de openbare mening in Frankrijk, heeft derhalve een enquête ingesteld, waarbij de vraag luidde:

„Acht u het wenselijk, dat op de scholen van alle landen een internationale taal, van het type „Esperanto", als verplicht leervak wordt onderwezen?"

De vraag werd voorgelegd aan 2000 personen, waarbij objectiviteit en neutraliteit inzake godsdienstige en politieke overtuiging de leidraad was, zonder welke het verrichte werk van geen waarde zou zijn. Het resultaat was als volgt:

	Ja	Neen	Blanco
Steden	63%	21%	16%
Platte land	66%	20%	14%
Mannen	64%	20%	16%
Vrouwen	65%	20%	15%

De indeling van de enquête naar geslacht en woonplaats, gaf voor beide afdelingen hetzelfde resultaat, zodat mag worden geconcludeerd, dat er een collectieve mening over het onderwerp heerst. Onder de motiveringen van de voorstemmers kwamen de volgende het meest voor:

1. Toenadering onder de volkeren en daardoor vermindering van de oorlogs-oorzaken.
2. Groter gemak bij het reizen en het verkeer met het buitenland.
3. Faciliteiten voor de internationale handel.

Hierbij nam het eerste motief de belangrijkste plaats in.

Analyse volgens leeftijd en pol. kleur.

Leeftijd	Ja	Neen
20—34 jaar	80%	20%
35—54 jaar	75%	25%
55—70 jaar	73%	27%

Politieke Kleur	Ja	Neen
Uiterst links	87%	13%
Links	78%	22%
Centrum partijen	68%	32%
Rechts	62%	38%

Niet enkel in Frankrijk vond zulk een peiling van de openbare mening plaats. Eerder gebeurde dit reeds in de Verenigde Staten vanwege het Gallup Instituut, waar zich 71% uitspraken voor het onderwijs in een tweede taal, welke de plaats van een internationale taal zou vervullen. Driekwart van dezen verklaarden zich er voor, ook als deze taal niet het Engels zou zijn.

De Vrije Radio-Tribune van de Belgische Nationale Omroep stelde de vraag „Wat denkt gij over de noodzakelijkheid van 'n wereldtaal" en ontving 87½% sympathiebetuigingen, verdeeld als volgt: 51¼% (dus 70% der voorstemmers) voor Esperanto, 27½% zonder bepaalde voorkeur en 6.87% voor het Engels. Vooral dit laatste cijfer is merkwaardig, vergeleken bij het zoveel keer hogere cijfer voor Esperanto!

Leerzaam zijn de cijfers, welke een tot de Verenigde Naties te richten verzoekschrift ten gunste van Esperanto, ons verschaffen. Dat verzoekschrift circuleert nu in de meeste landen ter wereld en reeds tekenen de eerste resultaten zich af. Tot voor een maand waren de handtekeningen van 119.000 deelnemers binnen, waarvan nog slechts 106.314 gesorteerd zijn. Hiervan kwamen uit Bulgarije 18.064, Engeland 12.608, Noorwegen 8.773, Finland 4.727, Nederland 13.149, Denemarken 3.777, van het verre IJsland 3.775, uit Portugal 3.014, en uit België en Brazilië elk ruim 2.000. Frankrijk, Ver. Staten, Hongarije, Egypte en Nieuw Zeeland volgen op de voet en in vele landen is men nog ternauwernood begonnen.

Onder de beroepen welke de ondertekenaars uitoefenen, tellen we 18.492 kooplieden, 5.524 uit het transportbedrijf; 6.132 onderwijzers en 8.747 studenten geven eveneens een goed beeld van de verwachtingen welke men van Esperanto heeft. 4.086 ingenieurs spraken zich voor Esperanto uit, artsen, juristen, taalkundigen en mensen der wetenschap geven een cijfer van 2.155, arbeiders en ambachtslieden 13.822. Het petitionnement is nog niet geëindigd. Doch ondanks hun onvolledigheid, geven deze cijfers reeds te denken.

(*Vervolg van pag. 1*)

sas sukceson por la estonteco. Ni senlace daŭrigu la propagandon por oficiala enkonduko de Esperanto en la lernejon kaj apliko de nia lingvo en internaciaj rilatoj fare de ĉiuj organizoj. La laboristaj esperantistoj enpenetru siajn sindikatojn kaj partiojn, por ke ties estraroj komprenu kiel grava estas nia movado.

Kaj la eksterlandajn esperantistojn ni admonu: Varbadu, por ke la nombro da esperantistoj en ĉiuj landoj ĉiam estu sur la sama nivelo.

Enkele feiten

In **Hongarije** werd de 3e Juni 1946 de tweede conferentie voor Esperanto gehouden in het parlement, waaraan deelnamen politici, schrijvers en vertegenwoordigers van het onderwijs, o.a. het hoofd van onderwijszaken te Budapest en de afdelingschef van het Ministerie van Opvoeding.

Staatssecr. Dr. Fr. Vasady-Kovács, opende de conferentie en bepleitte de noodzakelijkheid van het onderwijs in Esperanto in alle landen ter wereld. Verschillende vooraanstaanden voerden in gelijke geest het woord en op voorstel van den onder-voorzitter van de Hongaarse Pen-club, werd met algemene stemmen een voorstel aangenomen ten gunste van de verplichte invoering van Esperanto, te beginnen met September 1946, op de scholen in Budapest en overige steden.

De leiding van de soc. dem. partij ondersteunt energiek de pogingen om te komen tot het onderwijs van Esperanto in de school.

De **Japanse** Sociaal Democratische Partij heeft in par. 11 van haar program, dat haar culturele taak omschrijft, de invoering van Esperanto als internationale taal, opgenomen. In de inwijdingsvergadering der partij, heeft het lid van het Centraal Comité medegedeeld, dat de naam van de partij, in internationale betrekkingen in het Esperanto zal worden aangeduid en dat de partij Esperanto zal gebruiken in haar contact met andere volken.

Wil men een stem uit de practijk? De administrateur van de jaarbeurs te Lyon, Ch. Touzot, deed een werk verschijnen „L'art du négoce"*), waarin hij een hoofdstuk van 16 pagina's wijdt aan „De noodzakelijkheid van een internationale taal voor de handel: Esperanto".

„Geen dag gaat voorbij", merkt de auteur op, „dat er geen brieven aankomen met de in Esperanto gebruikelijke aanspraak: Estimata Sinjoro. Deze brieven komen uit Italië en Duitsland, uit Tsjecho-Slowakije en Polen, uit Egypte en Spanje, ja uit New York en Sydney, Sjanghai en Yokohama. Ook mondelinge onderhandelingen vinden plaats in Esperanto".

*) Het boek is uitgegeven bij de „Editions Sève", 81 rue Garibaldi, Lyon. Prijs 150 frs., 280 pagina's.

Esperanto noodzakelijk leervak

In Nederland verlaten van de 100.000 kinderen er 19.000 de lagere school zonder diploma. 38.500 krijgen wel een diploma, maar geen verdere opleiding. 19.000 kinderen gaan naar de U.L.O.-school, 17.000 naar de Ambachtsschool en 5.000 naar de middelbare scholen.
Deze cijfers leren ons, dat slechts 1/20 deel der bevolking in de schooljaren vreemde talen krijgt onderwezen en, evenwel in mindere mate, nog die kinderen welke slechts het U.L.O. volgen. Vast staat, dat 62½% van vreemde talen-onderricht geheel verstoken blijft. We mogen wel zeggen, het overgrote deel der arbeidersbevolking. Maar ook dat deel heeft recht op verkeer met het buitenland en internationaal contact!
Het is een democratisch recht, dat het onderwijs op de lagere school voor allen gelijk en zo goed mogelijk zij. Daarom worde **Esperanto op de school** ingevoerd, welke internationale taal gelijke voorwaarden en ontwikkelingsmogelijkheid schept voor allen.
Onderwijzers zijn het er over eens, dat met twee lesuren per week, de kinderen het in twee jaar zo ver brengen, dat zij de taal behoorlijk beheersen. Dan staat niet maar één taalgebied, doch de gehele wereld voor ze open.
In onderwijskringen ontmoeten wij allerwege sympathie. De tijd is er rijp voor, zegt de Inspecteur bij het Lager Onderwijs, de heer J. A. Sellenraad, want voor ieder normaal kind is het mogelijk, naast de moedertaal een wereldtaal te leren. Men kan er mee aanvangen, zodra het geheugen om oefening vraagt, dus omstreeks het negende levensjaar. Men zou gerust van het 4e leerjaar af hiermee kunnen beginnen. En de eigen taal zal er bij winnen. **Het is nu de tijd om Esperanto in te voeren,** ons volk zal er geestelijk rijker door worden, aldus deze onderwijsman, in een artikel in het propagandablad onzer afdeling Enschedé, na eveneens gewezen te hebben op het feit, dat de grote massa van het volk van talenonderwijs verstoken blijft.
Niet minder sympathiek tegenover Esperanto uit zich de Enschedese wethouder van Onderwijs, de heer S. de Jong. Wij zullen hier niet een aantal uitspraken ten gunste van Esperanto citeren. Genoeg zij in dit verband, te verwijzen naar de bekende namen van hen die zitting hadden in de Commissie van Aanbeveling voor ons, op 7 September j.l. te Utrecht gehouden, Propaganda-Congres.
Het zijn niet enkel Nederlandse onderwijskringen, welke voor Esperanto ijveren. Als een der vele bewijzen uit het buitenland diene de motie, met algemene stemmen aangenomen door het „Comité National du Syndicat National des Instituteurs" in zijn vergadering van 30 Dec. 1945, en voorgesteld door de afdelingen: Ardeche, Bouches-du Rhône, Charente, Charente-Maritime, Creuse, Dordogne, Herault, Indre-et-Loire, Loir-et-Cher, Lot-et-Garonne, Mayenne, Rhône, Sarthe, Seine, Seine-et-Oise, en luidt als volgt:

Het Congres,

Van mening, dat de vrede niet opbouwend zal zijn, dan indien hij is gebaseerd op het wederzijdse begrip van de bevolkingen der gehele wereld,
dat het contact tussen de kinderen en de rijpere jeugd, hetwelk zich had ontwikkeld na de vorige Wereldoorlog, op groter schaal dient te worden opgenomen, is van oordeel,
dat het gebruik van Esperanto door zijn logika, zijn eenvoud en zijn rijkdom van uitdrukking de aangewezen weg is,
nodigt de onderwijzers uit, de verbreiding van deze taal te bevorderen en vraagt, dat zij op de scholen zal worden onderwezen.

Apud la tombo de Dro L. L. Zamenhof

Estis printempa, sunbrila tago, kiam la Varsovia esperantistaro kunvenis la 14-an de aprilo, apud la tombo de la Majstro por soleni la memoron de la dudeknaŭa datreveno de lia morto. Post terura milito kaj, precipe, furioza ruinigo de la hebrea tombejo flanke de hitleristaj bandoj, la tombo de la Majstro aspektis malagrable: la tero estis plena da truoj, la surtombaj arbetoj estis en senorda stato, sed la monumento, starigita de la tutmonda esperantistaro en 1927 estis nedifektita: la tempo nur senkolorigis la oron de literoj gravuritaj sur la monumento. Dank' al klopodoj de la varsovia esp. Societo kaj de Hebrea Komitato, la tombo estis ordigita kaj nia redaktoro kun la prezidanto de la varsovia societo, s-ro Majewski, venis pli frue en tiu solena tago por kun penikoj en la mano orumi la literojn.
La Varsoviaj gazetoj volonte informis la publikon pri la funebra soleno kaj la tombejon plenigis la reprezentantoj de la Varsovia samideanaro kaj esperantema publiko. La familion Zamenhof reprezentis S-ino Wanda Zamenhof kun la filo Ludviko, nepo de la Majstro.
Antaŭ la tombo, kovrita de floroj, unue aperis la delegito de I.E.L., s-ano R. Sakowicz, kiu sin turnis al la kunvenintoj kun la sekvantaj vortoj:
Karaj gesamideanoj! Precize antaŭ 29 jaroj en malserena, nebula tago, en kiu ankoraŭ pafadis la armiloj de la kverelanta Eŭropo, kunvenis tie ĉi la Varsovia samideanaro por honorigi la homajn restaĵojn de tiu, kiu donis al malpacanta mondo „novan senton". Tiu homo, kies lingvan geniecon devis konfesi eĉ liaj lingvaj kontraŭuloj, kiel la famekonataj aŭtoroj de franclingva „Historio de la lingvo internacia", tiu homo, kiun Francujo distingis per „Honora Legio", kiu, dum la brilaj tagoj de la Universala Kongreso en Cambridge, havis post sia kaleŝo galopantan taĉmento de milita kavalerio, tiu homo en sia privata vivo estis modesta idealisto, senlace propagandanta la ideon de paco, humaneco kaj amo. Estas nun nemultaj esperantistoj, kiuj konis persone Dron Zamenhof kaj mi estas feliĉa, ke mi estas unu el ili. Mi bone memoras tiun neforgeseblan vesperon antaŭ 35 jaroj, kiam post la unua tutruslanda esperantista kongreso en Peterburgo, mi, juna studento kun alia juna oficiro-esperantisto, akompanis nian Majstron en duonlumigita vagono de rapidvagonaro, ĝis la unua pli granda stacio. Ni avide englutadis la sonojn de zamenhofa parolado: dum mia pli ol kvardekjara esperantista vivo mi aŭdis multe da esperantistaj oratoroj, unue dro Privat, sed la lingvo de dro Zamenhof estis nekomparebla: belsona, preciza, klara kaj kun bedaŭro ni adiaŭis la Majstron post tutkora parolado: dum longa tempo mi konservis kiel signon de memoro lian donacon, cigaredon, kiun li oferis al mi.
Tiam, same kiel nun, mi estis reprezentanto de nia plej potenca internacia organizaĵo en kies nomo hodiaŭ mi parolas: Internacia Esperanto Ligo ĉiam estas fidela al la idealoj de la nobla kreinto de nia lingvo, kiu malgraŭ mokoj kaj baroj kolektis „grandan rondon familian". Antaŭ 29 jaroj, dum lia enterigo, kiel unu el tiuj familianoj, inter areto da civiluloj venis ankaŭ, por honorigi la memoron de la Majstro, uniformita reprezentanto de nacio, kiu post dudekkvin jaroj preparis tiel kruelan sorton por la gefiloj de nobla homo.
Sed nun estas agrable konfesi, ke la „noktaj fantomoj" jam forpasis, la suno gaje brilas kaj vokas nin al la batalo por la idealoj, pro kiuj batalis nia Majstro. Ni memoru kaj forte ripetu liajn vortojn:

Forte ni staru fratoj amataj
Pro nia sankta afero
Ni bataladu kune tenataj
Por nia bela espero.

Post tiu parolado la vic-prezidanto de Varsovia Esp. Grupo, s-ano I. Dratwer, metis florojn sur la tombon kaj en nelonga, sed elokventa parolado, li substrekis la necesecon de komuna laboro, por realigo de la ideoj de nia Majstro, precipe post la mallumaj tagoj de la milito.
Laste parolis delegito de IEL por la junularo, s-ano Kozlowski, kiu venis kun grupo de la plej junaj Varsoviaj esperantistoj, eksonis kanto de junularo „Jen leviĝas ni konstruantoj de la nova mond" kaj fine gimnazianino de la unua klaso, Krysia Krawczykówna, laŭtlegis la promeson de la esperantista junularo, sekvi la idealojn de la Majstro.
Post tiu kortuŝa fino la kunvenintoj estis fotografitaj de s-ano Pleskaczynski. Kelkaj samideanoj decidis viziti la proksiman straton Dzika, kie staris domo en kiu loĝis Dro Zamenhof en la unuaj dek jaroj de nia movado, sed tio ne estis facila tasko. Inter ĥaoso de disfalintaj muroj, montoj da rubo kaj malgrandaj vojetoj, kiuj restis de la iamaj grandaj domoj kaj stratoj, fine oni trovis kun malfacileco tiun ĉi lokon, kie iam staris la domo. Oni metis en la rubojn verdan standardon kaj la loko estis fotografata por la eterneco. (Esp. Bulteno de Pollando).

HONORO AL Dro ZAMENHOF.

En „Pola Esperantisto" No. 2—3 troviĝas detala raporto pri la unua postmilita Pollanda Esperanta kongreso, okazinta dum pentekosto en Lódz, el kiu ni citas la jenon: „La lundan matenon kunvenas la kongresanoj sub la memortabulo ĉe la strato Zamenhofa. S-no Ardrzejcak raportas pri la sorto de la tabulo, kiu, enmurigita en la jaro 1930, okaze de la IVa Tutpollanda Esp. kongreso, estis deprenita de la germanaj barbaroj, uzita kiel pavimŝtono en iu ĝardeno, hazarde retrovita kaj ree enmurigita. S-no Dratwer esperas, ke „baldaŭ venos la tempo, kiam sur placoj de ĉiuj ĉefurboj staros monumentoj de Zamenhof kaj stratoj en multaj urboj de la mondo portos lian nomon".

Internationale verbondenheid

We houden ons tegenwoordig bezig met de uitzending van kinderen naar het buitenland. Een na-oorlogs verschijnsel, doch te hopen is, dat het werk zal worden voortgezet. Het bewerkt de vriendschap tussen de kinderen van verschillende nationaliteit, welke zich zal doen gelden als deze tot wasdom zijn gekomen. Die uitwisseling is nog wat eenzijdig tot enkele nabuurlanden beperkt, maar misschien openen zich hier wijdere perspectieven. Een probleem waarmee wij ons moeten bemoeien en waarbij voor ons Esperantisten een belangrijke taak is weggelegd. Daarop zullen wij ons terdege moeten bezinnen, want beter niets gedaan dan half werk geleverd.

Voorheen kon het nog wel eens gebeuren, dat arbeiders die tot de best betaalden behoorden, eens een buitenlandse reis maakten van enkele dagen of iets meer. Gebeurtenissen waarop men zijn gehele verdere leven teerde en te pas of te onpas daar ook wel bij zekere gebeurtenissen zijn oordeel op baseerde, als kende men land en volk. Esperantisten hadden het voordeel, inderdaad rechtstreeks met het „volk", in internationale congressen in grote getale aanwezig, kennis te kunnen maken, niet gedwongen door de band van reisverenigingprogramma's en, daar het internationale congressen waren, betrekkingen konden aanknopen met vreemdelingen, die na de eerste kennismaking geen vreemden meer voor elkaar waren. Zulk een band bleef, soms door bezoek, veel meer door correspondentie, door toezending van elkaars Esperantobladen enz. De oorlog maakte daaraan een voor velen droevig einde en bezorgd vroeg men zich af, hoe de mensen welke men kende en daar in de vreemde wist, ook in vijandelijk land, het zouden maken. De bevrijding uit de oorlogshel bracht soms zekerheid, veelal niet.

Maar hier en daar herstelt zich het contact en treffend, soms hartroerend is het in de pers — de Esperantistenpers — van wederzijds herleven van oude vriendschapsbanden te lezen.

Als een wonder.

En waar je als Esperantist zelfs nog altijd weer bij stil staat, als bij een wonder, bij iets dat toch zo vanzelfsprekend is, nee, zou moeten zijn, dat is het ware internationalisme, dat helaas slechts de Esperantobeweging kenmerkt.

Want is het niet wonderlijk en toch weer zo doodgewoon, een van dankbaarheid getuigende brief te lezen van een Hamburgse moeder, in een Zweeds blad, voor de goede gaven, welke zij dankt aan haar mans Esperanto-vrienden in het vreemde land? Welk „internationaal" lichaam is in staat te bewerkstelligen, dat de Hongaren gehoor krijgen voor hun desperate toestand van heden, zoals bij ons geschieden kan, waar wij Nederlanders uit een Marrokkaans blad — natuurlijk een Esperantoblad — kennis kunnen nemen van een daarin gepubliceerde brief uit Hongarije? Welke Nederlander die zo goed zijn talen kent, schetste al eens aan de Australiërs onze ellende in de hongerwinter, zoals ons Haagse lid kon doen, in een Australisch orgaan, enkel en alleen, omdat dit blad in Australië in het Esperanto verschijnt!

Zulk nieuws blijft niet tot de Esperantokringen beperkt, dat wordt uitgedragen of in de nationale taal gepubliceerd. En de redactie geeft een wederwoord, dat spreekt tot den Hollander niet alleen, maar tot allen in de wereld die Esperanto kennen. Zijn het geen millioenen, zij zijn er in *alle* landen. En dat is meer. Want dat Australische Esperantoblad met het artikel van den Nederlander, en dat Zweedse blad met het stuk van die Duitse vrouw, en dat orgaan uit Marokko met die Hongaarse brief, komen *overal in de ganse wereld* waar Esperantisten wonen.

Wat deedt gij?

Zeg eens, gij leiders van organisaties, van vakverenigingen, van partijen, die internationaal verbonden zijn, wereldorganisaties sticht en in internationale bijeenkomsten over ons wel en wee beslist, hoe nauw is uw contact, wat hebt gij ooit gedaan, om zulke internationale verbondenheid en saamhorigheid, zulk een verkwikkelijke geestverwantschap tot stand te brengen?

Wat deedt gij vakverenigingsbestuurders, tot wier taak toch ook de geestelijke verheffing uwer leden behoort, om de internationale kameraadschap der arbeiders te bewerkstelligen, welke alleen mogelijk is gebleken door Esperanto?

Breng niet enkel uw bestuurders op internationale bijeenkomsten en congressen. Laat daar getuigen van zijn de leden der organisaties, samenkomend uit alle landen, opdat die congressen werkelijk een uiting zijn van de macht der internationale arbeidersklasse. Welk gewicht leggen de ledentallen onzer organisaties in de schaal, als de leden elkaar toch vreemd blijven, gedrongen in het keurs van landsgrenzen en het taalgebied. Het is niet voldoende als bestuurders elkaar van nabij kennen, zelfs al zouden ze elkaar via een of andere nationale taal min of meer verstaan, wat nog niet eens het geval is. *Breng de arbeiders zelf tot elkaar*, richt niet alleen vacantieoorden op in eigen land, maar sticht een organisatie, welke het mogelijk maakt, dat de arbeiders wederkerig in elkaars land vertoeven.

Maar om dit alles tot zijn recht te laten komen is nodig, dat ge het Esperanto bevordert en vóór alles zelf gebruikt!

Want geen werkelijke internationale band komt tot stand en is durend, als deze niet wordt onderhouden door briefwisseling en lezing van een gemeenschappelijk internationaal orgaan. Zulk een orgaan, neen vele dergelijke bladen kennen wij esperantisten reeds lang. Ze zijn ons een bron van genoegen en voor velen geworden tot een behoefte, een altijd lavende bron van diepst internationaal beleven.

En wat wij tienduizenden esperantisten kunnen, zouden uw internationale organisaties van honderdduizenden, nee millioenen, niet bij machte zijn tot stand te brengen?

Schept zulk een orgaan, bereidt de mogelijkheid van een zo grote en grootse internationale saamhorigheid, die vijandelijkheid uitbant en kameraadschap kweekt. En als ge daartoe niet in staat noch bekwaam zijt, wat denkt gij dan wel op internationaal terrein te kunnen bewerkstelligen?

PRI KORESPONDADO.

Niaj „Junaj Pioniroj" en Leeuwarden korespondas komune kun Francaj Esperantistaj infanoj en Sain-Bel, Rhône, kie k-do A. Chazal, la Franca instruisto petis al ni korespondantojn por liaj infanoj 6—9 jaraj, al kiuj li buŝe instruas esperanton.

Ili ankoraŭ ne povas skribi la lingvon. Mi priparolis la aferon kun la instruistinoj de lernejo 17, kie mia edzo laboras. Ili konsentis kunlabori kaj nun en la 1a, 2a kaj 3a klasoj la infanoj skribas komune leteretojn, kiujn mi tradukas esperantlingve.

K-do Chazal, post la ricevo, tradukas ilin en la Franca lingvo. La infanoj en Francio kaj ĉi tie trovas la aferon tre interesa. Tiamaniere ni propagandas esperanton inter ne-esperantistoj. Li skribas pri tio:

„Mi esperas, ke tiu sistemo disvastiĝos sur la tuta mondo, ke ĉiuj esperantistaj geinstruistoj uzos ĝin. Mi pli kaj pli opinias, ke ni taŭĝe propagandos Esperanton inter la ne-esperantistoj, unue per korespondado. Tio montros al ili la utilecon de nia helplingvo. Mi ankaŭ ĵus uzis tiun sistemon inter laboristoj. La ideon mi trovis en Bulgara gezeto „Internacia Kulturo". En Bulgarujo, tiu korespondado inter ne-esperantistaj gelaboristoj kun alialandanoj estas tre fruktodona. Tiel mi decidis ĝin uzi inter infanoj. Ek de Oktobro mi rilatigis miajn lernantojn kun pluraj landoj. Vi konigu la aferon per la esperantistaj gezetoj."

Per la korespondado montriĝis, ke en Francio ĝenerale ekzistas lernejoj por knaboj, aliaj por knabinoj, escepte en malgrandaj vilaĝoj. La lernejo de k-do Chazal estas knaba lernejo.

C. C. M. Rijpstra-Timmermans,
Sekr. ino de „La Junaj Pioniroj".

Even vastleggen

Wij Nederlanders — voelt u zich al? — mogen al onze talen kennen, met de andere nationaliteiten is dat niet het geval. Laat ons althans toegeven, dat zij er ook niet prat op gaan. In de voormalige Volkenbond is het ontbreken van een internationale taal zelfs zò duidelijk gebleken, dat de idee van invoering van Esperanto al aardig veld won.

Op de internationale conferenties van na de oorlog zijn de taalmoeilijkheden opnieuw gerezen en wel zò opvallend, dat de pers er zelfs aandacht aan wijdde. En niet alleen de Nederlandse bladen doen dat, niet minder dan de United Press zorgt voor de verspreiding.

Gaven wij de vorige maand een beschrijving van de sfeer in zulk een congres, waar men afhankelijk is van vertalingen, we willen dit keer volstaan met enkele uitingen, welke men zo tussen de regels door aantreft. Het is nog altijd de Parijse „Vredesconferentie" welke voldoende stof verschaft, om ons ergernis te geven bij het constateren van zulk een afschuwelijk gestuntel van mensen, die ons vertegenwoordigen moeten en gerekend moeten worden tot de intelligentia!

Waarom, vraagt men zich af, spreekt de Gasperi in het Italiaans, met zuidelijk vuur nog wel? Zou hij misschien geen der officieele congrestalen kennen? Of durft hij zich daarin niet te uiten, omdat hij dan minder welsprekend zou zijn?

De Nederlandse plaatsvervangende delegatieleider drukt zich in het Engels uit, in tegenstelling met den heer van Boetzelaar, die in het Frans zijn redevoeringen houdt.

Een andermaal lezen wij, dat de Poolse gedelegeerde de debatten opende in een Engels, dat afkomstig moet zijn uit de Pripet-moerassen.

En als Molotof opstond om te spreken, ging ieder die Russisch verstond snel bij hem staan, terwijl de anderen de betekenis van zijn woorden uit zijn gebaren trachtten op te maken!

Als Bidault spreekt ontstaat een incident, want Wisjinsky verklaart diens Frans niet te verstaan en Bidault geen Russisch.

Een andere keer werd het debat geopend met een rede van den Oekrainsen gedelegeerde Manoelski, die ditmaal niet in het Frans maar in het Russisch sprak. Daarna een korte rede van Byrnes, waarvan de vertaler Molotow de hoofdlijnen in het oor fluisterde.

Wat zegt u, Esperanto? Zo gaat het immers ook wel!

Van den Hongaarsen minister van Buitenlandse Zaken heet het, dat hij in slecht Frans een lang betoog hield. Wat de waarde van zulk een betoog is, begrijpt ieder die iets van vergaderen weet. Maar in de hoge regionen komt het er blijkbaar niet zo nauw op aan. Men wacht dan maar op de vertaling of leest het wel na in de stukken. Want na de rede van den Zuidslavischen vertegenwoordiger, verklaarde Molotow eerst de vertaling te moeten afwachten, aleer hij aan de debatten wenste deel te nemen. En toen hij optrad, sprak hij in 't Russisch! Geen wonder, dat men de kleine landen alleen maar hoort, want, zo zegt een overzichtschrijver: Ieder land in een vredesverdragcommissie, zou de Babylonische spraakverwarring nog veel groter maken.

Als men veronderstelt, dat het kostbare spul van koptelefoons, waarbij iedere afgevaardigde tegelijkertijd dat een speech wordt afgestoken, deze door een tolk vertaald kan opvangen, die narigheid opheft, dan heeft men het mis.

Niet alleen hoort men den spreker niet zelf, maar enkel de stem van den tolk, die zonder mogelijkheid tot overdenken, het door hem gehoorde direct vertaald moet weergeven en dus niet altijd zal slagen in de absoluut juiste bewoordingen, maar veel minder in de bedoeling daarvan.

In een beschouwing over de besprekingen in de Veiligheidsraad, merkt een Amerikaans blad terecht op:

Een man als Gromyko, die zo wantrouwend staat tegenover vertalingen, kan niet worden bevredigd door een Engelse vertolking van zijn in 't Russisch uitgesproken redevoeringen. Hij wacht liever op de Engelse (schriftelijke) vertaling om te vallen over een woord, dat hij niet juist acht weergegeven of hem niet bevredigt. Toen een fransman eens, in de Iraanse kwestie, het woord „accord" gebruikte als vertaling van „soglasie", zeide Gromyko niets omdat hij geen Frans kent. Maar toen na dezen een Engelsman hetzelfde woord opvatte als „agreement" protesteerde hij en hield vol, dat het „understanding" moest zijn. En zo gebeurde het meer. Spreekt Gromyko alleen Russisch? Neen zijn Engels is goed, beter dan van de meeste anderen in de Veiligheidsraadsraad. Er zijn twee redenen, waarom hij Russisch spreekt. De ene is dat van het prestige; als de vertegenwoordigers van de V.S., Engeland en Frankrijk hun eigen taal spreken, dan willen die van Rusland tonen hetzelfde recht te hebben!

De andere reden is van psycholische aard: de Russische gedelegeerde kan zich n.l. in het Engels niet even precies en niet zó welsprekend uiten als in zijn eigen taal en natuurlijk niet zó vlot als de Amerikanen en Engelsen het kunnen. Als Gromyko Engels spreekt, brengt hem dat in de discussies met dezen in een ongunstige positie.

Velen trachten het werk te bespoedigen door Engels of Frans te spreken. Maar, zegt een der tolken, sommige gedelegeerden zijn zó slecht te verstaan, dat de vertalingen weinig meer dan op de gis gemaakt kunnen worden. De Mexicaanse vertegenwoordiger dr. Francisco Castillo Najera, ongetwijfeld een groot orator in het Spaans, is ternauwernood te volgen als hij Frans spreekt.

De Franse tolken pijnigen hun hoofd bij het Engels, dat de Australiër, Lt. Kol. William Roy Hodgson spreekt. Dan doet hun Engelse collega zijn best om hun in het Oxford accent, waaraan zij gewoon zijn, de rede in het oor te fluisteren.

Als wij zulke dingen lezen, ja dan zeggen we:

Petje af voor zulke tolken, maar.... waarom zou men dan zijn hoed niet afnemen, voor ons doodgewone mensen van alle dag, die het den heren wel anders kunnen leren?

Nooit gehoord van Esperanto?

Merk dan op wat de Norrköpings Tidningen van 17-7-1946 e.a. Zweedse bladen vermelden van het feit:

dat Hollandse spoorwegmannen Zweden bezochten en hun esperantovrienden, evenals de esperanto sprekende wagenvoerders van de eigen trein van een Bulgaarse handelsdelegatie. Zij konden zich onderling verstaan en op de Esperanto-zomercursus te Jursla waren deze buitenlanders, met nog andere nationaliteiten aanwezig, n.l. Denen, Noren, Finnen, Polen, Hongaren en Esten, met de Zweden dus 9 verschillende naties, en ongedwongen was hun omgang.

Taalmoeilijkheden deden zich niet voor, aldus deze Zweedse bladen. Doch dit waren dan ook maar eenvoudige mensen en daar let de wereld niet zo erg op.

I.L.E.P.T.T.

Internacia Ligo por Esperanto en Poŝto Telekomunikoj kaj Transporto.

Antaŭ kelkaj monatoj la Generala Sekretario s-ro Robert Filliatre, jam anoncis la restariĝon de la Internacia Ligo de P.T.T.-Esperantistoj, kies Centra Oficejo estas en Francio. Post la reaktiviĝo en 1945 aliĝis ankaŭ la Francaj Fervojistoj kaj Transportistoj. Ili prave opiniis, ke estas pli bone havi unu fortikan trafikunuiĝon ol kelkajn etajn.

Ankaŭ en aliaj landoj oni sekvis tiun ekzemplon kaj la ligo nun jam havas pli ol *1500 anojn* en la tuta mondo.

Antaŭ la milito ĝi eldonis monatan revuon, kiu estis unu el la plej belaspektaj. Tiun gazeton la Centra Oficejo denove eldonas. La unua numero jam aperis kaj la dua baldaŭ sekvos. Al Nederlando estas dediĉita la numero kiu aperus en aŭgusto. La enhavo certe tre interesos la trafikistojn; ni tial konsilas aboni ĝin ĉe unu el la ĉisubaj adresoj.

Sendu poŝtmandaton de gld. 3.50, tio estas la kotizo por unu jarabono. Bonvolu mencii vian funkcion kaj naskiĝdaton.

En Nederlando la Ligo estas reprezentata de la jenaj personoj:

Ĉefdelegito kaj Landa Kasisto:
S-ro Jacob Telling, poŝtoficisto, Schietbaanlaan 106a, Rotterdam-C.

Loka Delegito en Hago kaj Delegito pri la fako Poŝtista.
S-ro R. Ch. G. de Wilde, poŝtoficisto, Vlierboomstraat 303, Den Haag-W.

Loka Delegito en Amsterdamo kaj faka Delegito Fervojista:
S-ro H. Hoen, fervojisto, Madurastraat 71', Amsterdam-O.

Loka Delegito en Utrecht
S-ro H. de Ridder, fervojisto, Noordzeestr. 47, Utrecht.

REDAKCIOJ DE ESP. GAZETOJ

Sendu viajn gazetojn interŝanĝe al: Red. Laborista Esperantisto, Middenweg 226, Amsterdam-O.

BESTUURS MEDEDELINGEN

Radio.
Zaterdag 5 October 1946 van 4.15—4.30 uur spreekt voor de Vara, 301 m., H. Suurmans.
Onderwerp: De Minotaurus leeft nog.

Ledenlijsten en contrib. 4e kwartaal.
Wij maken de besturen van afdelingen en districten nog even opmerkzaam op de nieuwe regeling, welke van 1 October 1946 af geldt.
De afdelingen sturen, van bovengenoemde datum af, de ledenlijsten en contributies aan hun stedelijke of provinciale district. Ook alle wijzigingen geve men aan deze instantie op. De achterstallige contributies moeten echter nog op de gewone wijze aan den bondspenningmeester worden voldaan.

F.L.E.-Amikaro.
De afdelingen en districten dienen de ingevulde aanmeldingsformulieren van de F.L.E.-Amikaro maandelijks in te zenden. F.L.E.-amikoj, wier contributie f 2.50 of meer bedraagt ontvangen ons blad gratis.

Propaganda-congres te Utrecht.
Zij, die kaarten hadden besteld, gelieven zo spoedig mogelijk het verschuldigde aan den bondspenningmeester over te maken.

Facile Lerni Esperanton.
Het nieuwe leerboek van k-do G. P. de Bruin „Facile Lerni Esperanton" is reeds verkrijgbaar. De prijs bedraagt f 1.10.

Instrua Servo.
De afdelingen en districten ontvingen een circulaire van de I.S. inzake de schriftelijke cursusen voor beginners, en voor de diploma's A. en B. Nadere inlichtingen bij de I.S. p/a. k-do H. Kuyt, Ruyschstraat 131², Amsterdam-O. (Zie voorts op pag. 77).

Een nieuwe afdeling.
is in Laren-Blaricum opgericht, secr. k-dino M. Greefkes, Bij den Toren 17, Laren N.-H., alsmede in Goes.

Jeugdcomité.
Er vond een bijeenkomst plaats van enkele jongere leden met enige hoofdbestuurders. Men besloot tot oprichting van een comité, dat zich zal bezig houden met bijzondere werkzaamheden voor en onder onze jeugdige leden. Nadere mededelingen volgen.

L.E. voor de cursisten.
Ten behoeve van de cursisten kunnen de afdelingen collectieve abonnementen bestellen op L.E. Tegen betaling van f 0.50 ontvangt de cursist via de afdeling ons orgaan gedurende zes maanden.

El la estrarkunvenoj

Pro la morto de k-do Veen montriĝis necese redividi la estrarajn taskojn. Ĝis la kongreso en Heerlen k-do Faulhaber plenumos la funkcion de prezidanto. Pri la internlaboro okupos sin, konforme al la kongresa decido, komitato, konsistanta el k-do Suurmans, k-do Borsje kaj k-dino Rijpstra. Pri la kontakto kun la junaj membroj okupos sin k-do Velthove. Por tiu laboro stariĝis speciala komitato. En la komitatoj por NCKE kaj LEA-oj k-do v. Haren anstataŭos k-don Veen.
Estis fiksata speciala abonprezo de L. E. por kursanoj. En Heerlen okazos modelekspozicio prizorgota de nia estrarano De Vries. Por la vojaĝantaj bibliotekoj estos kompilataj kelkaj kestoj da libroj.
Ĉe la kasraporto pri la unua duonjaro de 1946a montriĝis, ke la abonantoj de L. E. kaj L. P. (kolektive kaj individue) ne jam pagis. Ankaŭ la pagado de la sekcia kotizo ne estis kontentiga. **La estraro decidis, ke estontece la nepagintoj ne plu ricevos la gazetojn.**
Plie la estraro priparolis la situacion en Flandrio. Se eble k-do Kruit[1]) paetoprenos la kunvenon en Antwerpen je 15a de Sep. la estraro pritraktis la Oficialan Komunikon de la P. K. en S-ulo de Aŭgusto. La komento de B. Wels ŝajnas al ĝi tute prava kaj la anticipa forrifuzo de Internacia Centra Komitato, konkludebla el la vortoj de la P. K. ne faris bonan impreson, ĉar tia komitato konforma al la nederlanua centra komitato certe estas dezirinda.
Fine estis priparolataj kelkaj korespondajoj kaj kelkaj proponoj por N.C.K.E. koncerne komunajn aranĝojn en la estonteco. D.K.

[1]) Tio ne eblis pro tro longdaŭra pretigo de pasporto. Ni letere konigis nian opinion.

Nia nova lernolibro

Estas kompreneble, ke tiom longe kiam oni ne estas kontenta pri la rezultatoj de iu instru-metodo, oni serĉas metodon pli efikan. Jen, kial aperas nia nova lernolibro, frukto de tia serĉado. Ĉar, efektive, la rezultatoj de niaj kursoj ne plene kontentigas nin, ne kontentigas ankaŭ la verkinton, malgraŭ la fakto, ke lia malnova lernolibro La Komencanto, rikoltis ankaŭ ekster nia organizo multan laŭdon. Parto de la kursanaro ja ne atingas la lastan lecionon. La kaŭzoj estas diversaj; la plej grava estas, ke ne ĉiujn homojn pene laborintajn la tutan tagon allogas la seka parkerado de vortoj kaj lingvaj reguloj aplikataj en neinterligitaj frazoj, kiuj ne kapablas daŭre streĉi ilian atenton. Nur la idealistoj estas sufiĉe persistemaj, sed ni volas atingi **ĉiujn** laboristojn kaj inspiri al ili nian idealon.
Por nia simpla lingvo oni atendas simplan instruadon kaj pli baldaŭan rezultaton. Tial multaj el niaj kursgvidantoj provis ankaŭ la t.n. rektajn metodojn, sed la sperto instruis ĝenerale, ke tamen la gramatika metodo por ni laboristoj estas preferinda, kondiĉe, ke ĝi estu faciligata kaj agrabligata sen malutilo por la serioza studado.
En **Facile Lerni Esperanton** k-do de Bruin penis ligi la facilon kun la agrablo kaj la seriozo. Lia nova lernolibro estas kvazaŭ „intermetodo" bazita sur la plej novaj ideoj pri la tekniko de lingvo-studado, adaptita al la specialaj ecoj de Esperanto kaj al la spertoj akiritaj dum la instruado de ĉi tiu lingvo al laboristoj. Ĝi diferencas de lia malnova en diversaj rilatoj:
La kursano komencas tuj per simpla, sed flua kaj interesa esperanto-teksto — rakontoj, anekdotoj k.t.p. — kies tradukon li trovas apude. Laŭ ĉi tiu esperanto-teksto la aŭtoro klarigas sur apuda paĝo nederland-lingve la gramatikajn regulojn. La vortojn la kursano parkeras aŭtomate dum la ripetado de la plena teksto. Vortlistojn por lerni parkere oni do ne trovos en ĉi tiu libro. Lia skriba hejma tasko ne estas granda; ĝi konsistas el respondado de demandoj pri la legita esperanto- teksto kaj tradukado de kelkaj frazoj kaj derivitaj vortoj. Krom tio li devas relegi la pritraktitan tekston, per kio li baldaŭ kutimiĝas al la esprimado en Esperanto.
La ĉefa rakonto kondukas lin en la esperantistan vivon. Ĝia interesa enhavo sendube faros lin scivola pri la daŭrigoj en la sekvontaj lecionoj. Legante pri la esperantista familio van der Wal, li ekkonas pli proksime nian tutmondan interfratigan celon, en kiu li — espereble — trovos instigon persisti ĝis la fino, kiam li aliĝos al nia Asocio kaj mem praktikos la lingvon, same kiel la familio van der Wal....
Atendante pri ĉi tiu nova lernolibro la juĝon de la sperto, mi deziras al ĝi tian sukceson, kian nia movado bezonas kaj kian meritas la aŭtoro pro sia granda penado.

P. S. Daŭrige al ĉi tiu lernilo k-do de Bruin verkas legolibron sub la titolo **Facile Legi Esperanton,** en kiu ankaŭ kelkaj malpli facilaj gramatikajoj estos klarigataj. Ni klopodos aperigi ĝin antaŭ la finiĝo de la ĉi vintraj kursoj. F. F.

KOMITATO „POR NIA PREZIDINTO".

Al la estraroj de ĉiuj distriktoj kaj sekcioj. Kvankam ni ne intencis publike trakti ĉi tiun delikatan aferon, tamen montriĝis necese doni kelkajn klarigojn.
Multaj sekcioj jam sendis aprobajn leterojn kun monsumo aŭ mencion pri la sendo de monsumo. Aliaj petis informojn pri la pagenda sumo.
Gekdoj, vi bonvolu konsideri, ke la komitato celas libervolan pagon, sekve ĝi ne povas kaj ne rajtas fiksi difinitan sumon. Ĉiu sekcio aŭ distrikto mem aranĝu tion.
Kelkaj sekcioj donis imitindan ekzemplon per tio, ke, krom donacon el la sekcia kaso, ili kolektis monon ankaŭ inter sia anaro. Tiel la monsumo ne nur altiĝas, sed per tio ĝi efektive fariĝos donaco de la tuta asocia anaro.
Sekcioj, kiuj ne disponas pri Ĝirnumero povas pagi ankaŭ per poŝtmandato.
Krome ni petas ne tro longe prokrasti la monsendon, por ke ni baldaŭ povu efektivigi nian planon.

Por la komitato
P. Lamfers, Sekr.

KORESPONDI KUN GERMANIO.

Antaŭ nelonge vizitis nian grupon kelkaj francaj gekamaradoj, kiuj per biciklo tramigris nian landon. Inter ili troviĝis instruistino kiu momente dejoras en la franca zono de Germanio. Tie ŝi renkontis multajn Germanajn Esperantistojn, kiuj deziras ekkorespondi kun eksterlandanoj, kio pere de la ordinara poŝtvojo ankoraŭ ne eblas, pro malpermeso en tiu lando.
Kvankam regas ankoraŭ multaj skrupuloj kontraŭ Germanio, ni tamen ne forgesu, ke inter la korespondemulaj esperantistoj germanaj ekzistas multaj, kiuj laŭ sperto de la supronomita franca instruistino, jam en la komenco de la milito estis enŝlosataj en malliberejoj aŭ koncentrigejoj **pro agadoj por Esperanto**. Nun, liberigitaj, ili sopiras rekomenci sian propagandon por nia komuna afero kaj por tiu celo ili petas nian helpon pere de korespondado.
La franca instruistino prizorgos la kontakton. Skribu do, se vi deziras akcepti niajn germanajn gefratojn en niaj Esp-vicoj, al kamaradino **Klodja Demangel. Instruistino, S.P. 58. 434 — B.P.M. 519. Francio.**
D. K.

★ LIBRO-SERVO

Postbus 8002, Amsterdam-W.
Postgiro 111278.

FACILE LERNI ESPERANTON

Het nieuwste leerboekje van G. P. de Bruin. Beoogt op nog gemakkelijker wijze dan voorheen, Esperanto te leren, en wel door het woorden-leren zo te regelen, dat het niet meer als een afzonderlijk woordenleren wordt gemerkt. Bijzonder geschikt voor cursusonderwijs. Prijs ƒ 1.10.

VOOR VERVOLGCURSUSSEN

Post la Kurso, door G. P. de Bruin .. ƒ1.20

La Forto de l'Vero, door Adri, een romannetje in Esperanto, eenvoudig en oorspronkelijk, zeer geschikt voor hen, die zich nog niet aan een literair werk durven wagen; aanbevolen ter afwisseling van grammaticale studie op vervolgcursussen ƒ1.65

Pli ol Fantazio

de Agnes Bögh—Högsted; el la dana lingvo tradukis C. Graversen. Kvin noveloj „verkitaj en interesa maniero, kaj per bona observemo, tiel ke oni legas ilin kun plezuro" (Heroldo); la unua alialande eldonita verko, kontrolita de Litertura Komitato de F. L. E. Prezo ƒ2.10

DENOVE LIVEREBLA

La Sankta Biblio ƒ4.50

De Esperanto-Literatuur in Vogelvlucht, door G. P. de Bruin ƒ0.60
Voor propaganda-doeleinden, maar ook voor den esperantist, die een overzicht wenst van wat er al zo in Esperanto verschenen is.

PROPAGANDA OOK NA DE GROENE MAAND

We beschikken thans over een 3-tal affiches:
de grote met ster en vredesduif ƒ0.18
en met „Sloopt de taalmuren" ƒ0.08
klein formaat „Esperanto en de nieuwe tijd" ƒ0.12
Gedocumenteerd propaganda-nummer van L. E. ƒ0.05
Wat zeggen zij over Esperanto? ƒ0.02
Esperanto juist nu, 2e druk ....

Malgranda revuo.

Kiu interesiĝas pri tutmonde gravaj aferoj kaj aktualajoj en belstila Esperanto, legu: *Malgranda revuo*
kvaronjare aperanta 32-paĝa revuo pri literaturo, kulturscienco, aktualaj kaj diverstendencaj temoj, sub redaktado de Stellan Engholm kun diversnaciaj kunlaborantoj.
De tiu ĉi literatura kaj aktuala revuo sub redaktado de la konata verkisto Stellan Engholm aperis la ĉi jara 3a numero. Oni mendu tuj ĉe nia Libroservo. Ni disponas ankoraŭ pri kelke da antaŭaj numeroj (1-4, 1945 kaj 1, 2, 1946). Prezo ƒ 0.50 por ekzemplero.

La tasko de la gazetarservanto

Montriĝas foje nebona kompreno pri la graveco de tiu funkcio. Kial la gazetarservo estas tiel grava por ni? Ĉar en ĉiu domo oni legas gazetojn. Per tiuj gazetoj ni povas influi la publikan opinion.
Kiam komerca entrepreno volas altrudi al la amaso siajn varojn, ĝi uzas la gazetaron. Ĉiuj registaroj nun havas instituciojn por propagando kaj klarigado. Tiuj uzas por siaj komunikoj la gazetaron. El ĉi ĉio pruvigas, ke la gazetaro ludas gravan rolon en la nuna ĉiutaga vivo. Ni ne povas ne klopodi uzi tian gravan ilon en nia propagando. Kompreneble estas ne facile nun enpresigi ion en la gazetaro pro manko de papero. Tamen jam multaj gazetoj estas al ni favoraj. Aliaj nepre rifuzas lokon por niaj sciigoj. Kiel ni ŝanĝu tion? La nura rimedo estas persona kontakto. De el la centra punkto ni ne sufiĉe povas persvadi la redakciojn.
Kion ni presigu? De tempo al tempo ni dissendas ekzemplerojn de la Dokumenta servo. En ĝi troviĝas sciigoj pri nia lingvo kaj movado. Se eble ni aldonas al tio artikolon. Nia artikolo „Dro Zamenhof, Bouwer aan de Wereldvrede" aperis en 30 gazetoj, inter kiuj unu en Bruselo. Nia komuniko pri nia 27a kongreso aperis en 25 gazetoj. Sed oni ne atendu materialon nur de ni. Vi ankaŭ prenu novajojn eka el L.E. Aŭ vi mem verku malgrandajn artikolojn propagandcelajn.
Vi sendu la gazetojn enhaventaj novajon al ni, ĉar ni notas, eltondas kaj kolektas ĉion en diversaj rubrikoj. Tial ni bezonas 2 aŭ 3 ekzemplerojn. Tamen ankaŭ vi kolektu la gazetarsciigojn, por ekspozicioj, por pendigi antaŭ fenestroj kaj via cetera propagando. Sed ne nur la de vi prezentitajn novajojn sendu al ni! Ĉion, kion ki trovas pri internacia lingvo. Ni nepre sciu, kio vivas en la mondo rilate internacian lingvon. Sendu niajn komunikojn al la sidikataj jurnaloj, la semajnaj jurnaloj de partioj aŭ grupoj.
Estas en nia asocio grava kategorio de membroj, kiu bonege povas helpi en ĉi tiu laboro. La generalaj membroj, ofte tre izolitaj kaj dise loĝantaj, en regiono, kie ne estas sekcio nia. Ili povas esti la kontaktpunktoj por nia movado tie, kie ni ĝis nun ne havis influon. Generalaj membroj, anoncu vin tuj por tiu laboro al la sekretario de via distrikto.
Resume la gazetarserva laboro do estas:
1e. Serĉi buŝan kontakton kun redakcioj; 2e. Verki artikoletojn aŭ uzi la materialon de la Asocio; 3e. Sendi al la gazetarservo 2 aŭ 3 ekzemplerojn de gazetoj, enhavantaj ion pri, por, pro aŭ kontraŭ Esperanto; 4e. plej fervore agi por la propagando de Esperanto!

A.N.M.B.

Dum la 10a ĝis 12a de Julio okazis en Amsterdamo la kongreso de la Ĝen. Ned. Metalisto-Asocio (A.N.M.B.)
En ĉi tiu kongreso Kupers, la prezidanto de la Nederlanda Ligo de Sindikatoj (N.V.V.) paroladis pri la unueco, nacia kaj internacia en la sindikata movado. Dum la diskutoj k-do Verstraeten el Utrecht diris kelkajn propagandajn vortojn pri nia lingvo kaj demandis al Kupers, ĉu li ne opinias necese akcepti Esperanton kiel plej taŭgan interkontaktilon por la tutmonda laboristaro en la internaciaj kongresoj?
La respondo estis tia, kian ni atendis.
Antaŭ kelkaj semajnoj li estis en Moskou kaj denove li spertis, ke fariĝas tempo por akcepti en internaciaj kongresoj unu lingvon. Ĉu esperanto? Ne, li iom hezite staras kontraŭ tiu lingvo. Akcepti la Anglan lingvon, estas multe pli bone, li diris, ĉar ĝi estas facila kaj kelkcentoj milionoj da homoj jam parolas ĝin. Iom poste tamen li diris, ke ne ĉiuj homoj volas paroli la anglan lingvon, ĉar en Moskou li renkontis iun Ruson kiu bone parolis angle, sed ĝin ne volis uzi, kaj Meksikano kiu ankaŭ povis paroli angle diris: „Mi nur parolas hispanlingve, ĉar ĝi estas mondlingvo!"
Tiel parolas gvidanto de la plej granda sindikata ligo en nia lando do ni rajtas konkludi, ke li ankoraŭ neniam serioze pripensis la „problemon" de mondlingvo.

H. J. Scholsman.

INSTRUA SERVO

Jam kelkfoje montriĝis, per leteroj aŭ diroj, miskompreno pri la taskoj de Instrua Servo. Ni klarigu kelkajn aferojn por forigi malĝustajn opiniojn, ĉar jam montriĝis, ke kelkaj funkciuloj praktike aludis pograndan mendon de nia materialo por propraj kursoj, kaj tio ne estas dezirinda.

Kio estas la tasko de Instrua Servo?

1e. Plifortigi nian instruan kaj organizan gvidantaron, tiom kvante kiom kvalite, laŭ unuforma modelo por la tuta organizo.
2e. plifortigi la kvanton kaj kvaliton de nia movado per instruado al ĉiuj interesiĝantoj, kiuj estas neatingeblaj per sekciaj aŭ distriktaj kursoj.
Ambaŭ punktoj indikas klerigan kaj instruan karakteron; estas do ne mirige, ke la iniciatintoj de la Instrua Servo planis kursojn por la tuta organizo por atingi sian celon.
Por efektivigi punkton 2an oni pretigis skribajn elementan kaj A. kursojn. Plenume al punkto 1a aranĝiĝis A- kaj speciale B-kursoj (kaj eble sekvos funkciula kurso). Pri la bezono de skribaj elementa kaj A-kursoj atestis la sukceso en la pasinta jaro kaj la nuna kunlaboro de ĉiuj FLE-anoj en la varbado. La gravan bezonon pri B-kurso pruvis multege da petoj al la anstataŭinto de I.S. (la Studa Servo), kiu devis seriluziigi sufiĉe da interesiĝantoj pro malabunda kunlaborantaro, ĉar precipe B-kurso postulas vastan kunlaboron de niaj plej spertaj membroj.
Kaj nun.... I.S. petis al ĉiuj kompetentaj gekamaradoj akcepti taskon en ĝiaj kurslaboroj.
Ni kuraĝis peti tion, ĉar ni scias, ke ĉiuj membroj de nia asocio, tiom en la urboj kiom en la vilaĝetoj povos profiti ilian kunlaboron, ĉar ni scias, ke sen tiu kunlaboro nepre ne povos plialtiĝi la lingva nivelo en granda parto de nia organizo. Ĝuste kaj nur pro tio ni kuraĝas ankaŭ peti al ĉiuj FLE-funkciuloj ne konkurenci nian B-kurson per propra aranĝo. Aliflanke ni forte instigas la distriktojn kaj sekciojn aranĝi prelegvesperojn paralele al nia B-kurso.
Nur harmonia, racia labordivido promesas riĉan rikolton!

v. L.

Responde al multaj demandoj:

Librojn k.t.p. oni mendu ĉe Libro-Servo, Poŝtkesto 8002, Amsterdam-W.
Lingvajn demandojn oni direktu al Redakcio de „La Progresanto".
Anoncojn por skribaj Elementa, A- kaj B-kursoj oni sendu al: Instrua Servo, k-do H. Kuyt, Ruyschstraat 131², Amsterdam-O.

★ ANONCOJ

ESPERANTO-RADIOCURSUS

Op *Zaterdag, 12 Oct. e.k. te 14 uur*, begint op de Vlaamse golf van het N.I.R. (321,9 M.) De lessen zullen om de week aan de inschrijvers worden gezonden; ze zullen o.a. steeds de verbetering bevatten van de vorige oefening.
Inlichtingen, op- of aanmerkingen worden talrijk en dankbaar tegemoet gezien door het

Nat. Inst. voor Radio Omroep,
Esperanto-Kursus
Flageyplein, Elsene — Brussel.

Klemens Wiećorek, Toepferberg No. 1, Loebau, Sachsen, Russenzone 10, deziras korespondi pri temoj sciencaj kaj liriko, interŝanĝas librojn kaj gazetojn.

Amatora Filozofo dez. koresp. pri dialektika pensado k. ĝiaj rezultoj. Skribu al C. Joon, Noord A 31, Schagen (Holland).

EL LA DISTRIKTOJ

DISTR.: GELDERLAND.
Sekr.: Amsterdamseweg 30, Arnhem.

Post kvin jaroj da ripozo, en Septembro denove aperis la distrikta bulteno por Gelderland „Nia interkontaktilo". Celo de ĝi estas konigi ĉiajn sciigojn de la distriktestraro, enpresiĝo de sekciaj sciigoj kaj cetere ĉio, kio povos servi al nia distrikto kaj la asocio. Redaktoro estas: k-do H. W. Altena, Hellenraetplein 9, Zutphen. Por tiuj, kiuj deziras interŝanĝi ĉi gazeton kun eksterlandaj korespondantoj, ni disponigas ekzemplerojn po 10 cendoj. De tiuj instancoj de nia asocio kiuj eldonas samspecajn bultenojn, ni volonte ricevos (se eble du) interŝanĝnumerojn.

DISTRIKTO: GRONINGEN—DRENTE.

La sekciaj kasistoj kaj la ĝeneralaj anoj en nia distrikto, notu la ĝirnumeron de la distrikta kasisto, No. 304272, je la nomo de Joh. Kuiterman, Eigenhaardweg 14, Emmen. La ĝeneralaj anoj bonvolu ĝiri al li la kotizon, estante *f* 3.60 jare; alie li devos enkasigi ĝin per poŝtkvitanco.
La sekciaj kasistoj atentu, ke ili krom la distrikta kotizo ankaŭ sendu la asocian kotizon al la distrikta kasisto. La kasisto.

DISTRIKTO ZEELAND.
Sekr.: E 45, 's Heer Arendskerke.

La distrikestraro nun konsistas el la jenaj gek.doj:
Prez.: J. J. Houtekamer, Rithemsestr. 65, Souburg; Sekr.-kasisto: C. M. Wiskerke, E 45, 's Heer Arendskerke; Asesorino: k-dino A. du Bois, Langestraat 13, Hoek.
La 16-a de Septembro kunvenis la Goesaj esperantistoj sub gvidado de J. J. Houtekamer, prez. de la distrikto, kiuj fondis la sekcion Goes. 8 anoj aliĝis. Prez. fariĝis W. Stevens, Willem Zelleweg 27; Sekr. C. Rijn, Oude Singel 52; kaj kasisto k-dino A. Koppejan, Kamperfoeliestraat 21.
La distrikt-prezidanto donacis la unuan libron por la biblioteko. La duan donacis k-do Soeters.
Poste ni rememoris la junan Goesan F.L.E. pionirinon, k-dino Tonny Boon, kiu kun granda fervoro laboris por nia movado, sed bedaŭrinde post longdaŭra malsano, tro frue mortis.
Post priparolado de la propagando-semajno, la nova prezidanto fermis la unuan kunvenon de la Goesa sekcio, kiu nomiĝos „Konstruu la pacon". C. M. Wiskerke.

EL LA SEKCIOJ

SEKCIO: A'DAM II. „Ni volas lumen".

Pro sia malbona sanstato k-do Visser eksiĝis kiel sekretario.
K-do J. Lamfers anstataŭos lin. Lia adreso estas Tuinbouwstr. 140 hs.

SEKCIO: AMSTERDAM XI, „La Insuloj".
Sekr.: Blankenstraat 191 A.

Ŝanĝiĝis nia sekcia numero. Anstataŭ sekcio 17a ni nun estas la 11a.
Ni malaltigis la kotizon ĝis 25 cendoj depost Septembro.
En nia jarkunveno ŝanĝiĝis la sekretariejo. K-do W. Amesz anstataŭis K-don Munnik, kiu transloĝiĝis al Epe, kaj K-do G. J. Burgman transprenis la taskon de K-do C. v. d. Berg kiel prezidanton.
Nia sekr. vojaĝis dum 5 semajnoj en Aug. kaj Sept. en Norvegujo, Svedujo kaj Danujo. Mi instigas vin regule viziti la konversaciajn vesperojn, ĉar li neatendite parolos pri sia vojaĝo.
Jen ankoraŭ la adresoj de nia kasisto kaj prezidanto: W. Boshuis, Blankenstraat 6^1, G. J. Burgman, Pieter Aertszstraat 83 hs.

SEKCIO. AMSTERDAM XIII.
Sekr.: Westlandgracht 145^3.

La sanstato de sekcio ofte dependas de la financa bazo.
Estas la devo de kasisto ke la afero marŝas. Sed ankaŭ la geanoj povas kunlabori. Tial mi petas la jenon: Pagu regule en la komenco de ĉiu monato (*f* 0.75) aŭ kvaronjare (*f* 2.25) ĉu en la grupo ĉu ĝire. Ne atendu ĝis kiam la enkasiganto vizitos vin. Estas anoj kiuj tuj post la liberiĝo denove aniĝis, tamen oni neniam vidas ilin. Kial ne? La konversaciaj vesperoj estas sufiĉe interesaj, do ili malpravas. Vizitu la kunvenojn kaj vi certe ne plu forrestas. Ĉu interkonsentite?
La ĝirnumero estas: Gem. Giro F 1113.
M. v. Rheenen, kasistino.

SEKCIO: ARNHEMO.
Sekr.: Schuttersbergweg 61.

Atentu pri la ŝanĝo de la sekretariejo. Ĵaudon la 29an de aŭg. ni kunvenis en „De Opbouw", por priparoli la verdan monaton. Ĉeestis nur 12 anoj. Ĉar ni bezonos ĉies kunlaboron estas bedaŭrinde, ke nur kelkaj ĉeestis.
Nia distriktgazeto ekfunkcios, artikoletojn sendu al k-do H. W. Altena, Helleraetplein 9, Zutphen. J. A. Lubbers.

SEKCIO: ENSCHEDE.
Sekr.: van Coeverdenstraat 39.

La 30an de Aŭg., nia sekcio rememoris sian 30 jaran ekziston.
Okaze de tio, ni disdonis jubilean numeron de nia sekcia gazeto „Esperanto Nieuws" en 10.000 ekzempleroj. Krom tio ni okazigis Esp. ekspozicion. Ni invitis la magistraton, ĉiujn politikajn kaj aliajn instancojn. Malgraŭ la grandioza laboro, ĝi estis vizitata de nur 150 personoj. Tio estas rilate la laboron, tre malmulta.
Vizitis ĝin ankaŭ reprezentantoj de distrikto Overijsel, la sekcioj Deventer, Hengelo kaj Zwolle. Ni ankoraŭ ne scias, kiom da kursanoj ĝi liveris. La anoj kiuj tiom bone kunlaboris meritas dankon.

SEKCIO: GRONINGEN.

La 14an kaj la 15an de Sept. ni festis nian interdistriktan semajnfinon, de Gron., Friesland kaj Drente. Kiel gastoj ĉeestis kelkaj anoj de L.E.E.N. La prez. de sekcio Groningen malfermis la festvesperon kaj dediĉis kelkajn konvenajn vortojn honore al nia mortinta F. L. E. prezidanto k-do A. Veen. Post komuna kantado Leeuwardenaj k-dinoj kantis en naciaj kostumoj eksterlandaj. K-do Munniksma raportis pri la Utrechta kongreso.
Post la paŭzo la Groningena teatrogrupo prezentis teatrajon kiu tre plaĉis.
La sekvontan matenon promenado tra la urbo, dume la distriktoj kun la sekciaj estraroj kunvenis. Post la malfermo k-do Henstra el Arnhemo parolis pri S.A.T. K-do Tjepkema pritraktis la temon literaturo.
Post kantado de Sinjoro el Stadskanaal paroladis k-do Israëls, kiu kondukis nin en la mondon de la blinduloj.
Je la kvara horo finiĝis du ĝuoplenaj tagoj en nia granda rondo familia. Ni ĝuis belan programon kaj la geludintoj vere meritis la aplaŭdojn. C. de Jager, dua sekr.

SEKCIO: HENGELO (O).
Sekr.: Wilderinksplein 13.

Jen nia unua sciigo post la liberiĝo. Okazis grava membrokunveno, komenciĝinte, kun silenta momento, honore al nia prezidinto A. Veen.
Estis priparolata la propagando en la Verda Monato. Nia programo estas sufiĉe riĉa. I.a. okazos Esperanto-ekspozicio.
Ni daŭrigos la propagandon en la gazetoj.
La nuna estraro konsistas el la jenaj k-doj Erdtsieck, prez.; H. Julsing, 1a sekr.; H. Volkert, 2a sekr. kaj gazetarservanto; E. Fuldauer, kas. kaj Beekhof, bibliotekisto.
La kurso estos gvidata de k-do H. Julsing kaj la uzota lernilo estos La Komencanto

SEKCIO: WINSCHOTEN. „La Estonto".

Op 23 Aug. j.l. werd een vergadering gehouden, om te komen tot heroprichting van de afdeling.
De opkomst was zeer goed en 15 personen lieten zich als lid inschrijven. Tot bestuur werd verkozen: Voorz.: B. Wijma, Hofstraatlaan 10; Secr.: C. de Groot, Gasthuislaan 33a; Penningmeesteres: W. de Ruiter-Boltjes, Beersterstraat 29, allen te Winschoten.
Besloten werd een cursus te beginnen en tevens iedere week een conversatieavond te houden. Algemene leden die in de omgeving van Winschoten wonen, kunnen lid worden van de afdeling Winschoten.

SEKCIO: ZAANDAM.
Sekr.: Schubertstraat 18.

Montriĝis granda intereso por ĉeesti la kongreson en Heerlen. Diversaj anoj regule aĉetas la ŝparkuponojn.
Nia propaganda kunveno okazos la 5an de Oktobro je la 8a horo en Christelijke Belangen, Bootenmakerstraat. Kunlaboros Sro v. d. Berg violonisto, la Verdaj Steloj, kantos por ni esperante kaj holand-lingve S-rino Hekkert van Eijsden (pianludado Tine Verhoef) k.t.p.

La 29an de aŭgusto, mortis post mallonga malsano, nia fervora k-do

J. VAN DER PLAS

en la aĝo de 53 jaroj. Nia sekcio perdis ne nur simplan anon en li, sed ankaŭ sian S.A.T. peranton. Li ĉiam fidele vizitis niajn konversaciajn vesperojn kaj estis fajra propagandisto por nia idealo.
La Estraro de Sekcio Rotterdam II.

ANONCOJ.

Deziras korespondon kun ĉiuj landoj pri ĉiuj temoj k-dino J. Koeman-Geerlings, AmsterdamoW., Marco Polostr. 106^2, Holando. Prefere kun k-do aŭ k-dino de 20—35 jaroj. Respondo garantiata.

—

La redakcio de bulgara instruista jurnalo deziras kontakti kun geinstruistoj kaj redakcioj de instruistaj gazetoj, Redakcio de „Učitelska Borba", str. Moskovska, 29, Sofia, Bulgario.

—

Lernintoj bezonas gekorespondantojn. Skribu al f-ino Paquita Martin, Suipacha 727, Rosario, Argentino.

—

Esperantistino, 32 jara, deziras kontakton, kun samideanino, por se eble fariĝi amikinoj: Bep Brilleslijper, v. d. Helstplein 11^1, Amsterdam (Z.).

* * *

Kun granda ĝojo ni komunikas vin pri la naskiĝo de nia filo kaj frateto nomata:
FREEK.
C. C. Wals—Schrama
E. C. Wals
Bettie.
IJmuiden, la 10an de sept. 1946a.